

Bruxelles, den 4. maj 2026
(OR. en)

8828/26

ENER 215
FISC 160
ECOFIN 563
COMPET 518
ENV 445
IND 303

FØLGESKRIVELSE

fra: Martine DEPREZ, direktør, på vegne af generalsekretæren for Europa-Kommissionen

modtaget: 30. april 2026

til: Thérèse BLANCHET, generalsekretær for Rådet for Den Europæiske Union

Komm. dok. nr.: COM(2026) 850 final

Vedr.: RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET
om markedsbaserede elforsyningspriser, effektiv konkurrence på detailmarkedet og fremme af betaling for fleksibilitet i detailkontrakter

Hermed følger til delegationerne dokument COM(2026) 850 final.

Bilag: COM(2026) 850 final

Bruxelles, den 30.4.2026
COM(2026) 850 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL RÅDET OG EUROPA-PARLAMENTET
om markedsbaserede elforsyningspriser, effektiv konkurrence på detailmarkedet og
fremme af betaling for fleksibilitet i detailkontrakter

INDLEDNING

Artikel 5, stk. 10, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 af 5. juni 2019 om fælles regler for det indre marked for elektricitet¹ (i det følgende benævnt "direktiv (EU) 2019/944" eller "elektricitetsdirektivet") pålægger Kommissionen at aflægge rapport om gennemførelsen af bestemmelserne i artikel 5 om markedsbaserede leveringspriser og offentlige indgreb i fastsættelsen af priserne for elektricitetslevering.

I overensstemmelse med sit tilsagn om at fremme energi til overkommelige priser og muliggøre fleksibel deltagelse på elmarkederne søger Kommissionen som bebudet i handlingsplanen for energi til overkommelige priser² (i det følgende benævnt "handlingsplanen") at fremme betaling³ som et middel til at levere energi til mere overkommelige priser, herunder gennem lavere elforsyningsomkostninger.

Konkurrencedygtige detailmarkeder og fleksibilitet på efterspørgselssiden er tæt forbundet med andre aspekter af handlingsplanen og især med både Kommissionens elektrificerings- og digitaliseringsstrategier, som også har et stærkt fokus på at blive gennemført på en forbrugervenlig måde⁴.

Det første kapitel i denne rapport fokuserer på markedsbaserede detailpriser som krævet i artikel 5 i direktiv (EU) 2019/944. Markedsbaserede detailpriser er afgørende for at skabe effektiv konkurrence mellem leverandører og forbedre markedsudbuddet til forbrugere. Det fremhæver også praksisser, der kan bistå medlemsstaterne med deres gennemførelse af artikel 5. Markedsbaserede priser er også vigtige for udbuddet af fleksible kontrakter. I medlemsstater, hvor der fortsat anvendes prisindgreb, skal denne omstilling forvaltes omhyggeligt for at sikre overkommelige priser, samtidig med at der gives klare prissignaler, der understøtter fleksible detailkontrakter.

Fleksibilitet på efterspørgselssiden⁵, som kan tilvejebringes på forskellige måder, spiller en central rolle i at tilpasse markederne til forbrugernes behov og levere overkommelige priser, besparelser og systemeffektivitet. Flexibilitet leverer værdi både direkte til de deltagende forbrugere gennem lavere priser og bedre energiforbrug og til det bredere system ved at reducere omkostningerne og øge effektiviteten. Det ledende princip skal imidlertid være, at fleksibilitet tjener forbrugere og ikke belaster dem, og at detailtilbud og systemincitament er udformet for at sikre klarhed, retfærdighed og inklusivitet. For at realisere disse fordele i praksis bør fleksibilitet på efterspørgselssiden fremmes aktivt, hvor det skaber klare fordele. Dette gælder især for slutkunder, der er udstyret og motiveret til at deltage på detailmarkedet, men også for energisystemet som helhed.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2019/944 af 5. juni 2019 om fælles regler for det indre marked for elektricitet og om ændring af direktiv 2012/27/EU (omarbejdning) (EØS-relevant tekst), (EUT L 158 af 14.6.2019, s. 125). Medlemsstaterne skulle have afsluttet gennemførelsen inden den 31. december 2020. ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2019/944/oj>.

² COM(2025) 79 final, "Handlingsplan for energi til overkommelige priser: Udnyttelse af energionionens sande værdi for at sikre alle europæere effektiv og ren energi til overkommelige priser".

³ I forbindelse med dette dokument henviser detailkontrakter om elforsyning hovedsagelig til kontrakter indgået mellem energileverandører og kunder, der ikke har direkte adgang til engrosmarkeder, såsom husholdninger og virksomheder (f.eks. små og mellemstore virksomheder samt mikrovirksomheder).

⁴ Som bebudet i handlingsplanen for energi til overkommelige priser vil Kommissionen fremlægge en handlingsplan for elektrificering og en strategisk køreplan for digitalisering og kunstig intelligens for energisektoren.

⁵ "Flexibilitet" defineres i artikel 2, nr. 79), i forordning (EU) 2019/943 som et elektricitetssystemets evne til at tilpasse sig variabiliteten af produktions- og forbrugsmønstre og nettilgængeligheden på tværs af relevante markedsperioder.

Andet kapitel i denne rapport fokuserer på tilvejebringelse af fleksibilitet gennem detailkontrakter⁶, hvor forbrugerne kan reagere på prissignaler ved at ændre deres elforbrug. Tilvejebringelsen af en sådan fleksibilitet har til formål at øge forbrugernes engagement ved at tilskynde til tilpasninger af energiforbruget, der er i overensstemmelse med udbuds- og efterspørgselsdynamikken, samtidig med at prisoverkommeligheden sikres, og sårbare forbrugere beskyttes.

1. MARKEDSBASEREDE LEVERINGSPRISER

Artikel 5, stk. 1, i direktiv (EU) 2019/944 fastslår, at alle leverandører frit kan fastsætte den pris, til hvilken de leverer elektricitet til kunderne. Sammen med kundernes ret til at vælge deres egen leverandør er det et nøgleelement i elektricitetsdirektivet for at sikre fair konkurrence og åben adgang for alle leverandører.

Artikel 5 bør sætte forbrugerne i stand til fuldt ud at drage fordel af et liberaliseret indre marked for elektricitet, som tilskynder til både prismæssig og anden konkurrence mellem elleverandører, tiltrækker nye aktører og i sidste ende øger forbrugernes valgmuligheder og tilfredshed. Liberaliserede energimarkeder bidrager også til at sikre, at forbrugerne fuldt ud kan drage fordel af øget fleksibilitet og forbedrede energiinvesteringer i vedvarende energi, samtidig med at de bidrager til netstabiliteten gennem fleksibelt elforbrug. Ud over artikel 5 indeholder elektricitetsdirektivet andre foranstaltninger, der fremmer konkurrence og forbrugernes valgmuligheder, såsom prissammenligningsværktøjer, nøjagtige regninger, intelligente målere og ret til udenretslig tvistbilæggelse.

Artikel 5 giver også medlemsstaterne mulighed for at gribe ind i prisfastsættelsen – enten for at beskytte energifattige og sårbare kunder eller for alle husholdninger og mikrovirksomheder som led i overgangen til fuldt ud effektiv konkurrence efter strenge kriterier. Et indgreb i prisfastsættelsen (også kaldet "regulerede priser") betyder, at mindst én detailleverandør begrænses i sin mulighed for frit at fastsætte den pris, til hvilken den sælger elektricitet gennem mindst én af sine kontrakter⁷. Regulerede priser kan være effektive til at stabilisere energiprisen for slutbrugerne. De fjerner imidlertid potentielt prissignalet til forbrugerne, mindsker incitamenterne til energieffektivitet og underminerer konkurrencen til skade for forbrugerne på lang sigt.

Denne rapport vurderer prisfastsættelsesmekanismerne på detailmarkederne i medlemsstaterne, siden elektricitetsdirektivet trådte i kraft i juli 2019. Rapporten bygger på rapporter, som medlemsstaterne har indsendt i henhold til artikel 5, stk. 9⁸, samt analyser og data fra ACER, data fra Eurostat og skrivebordsbaseret forskning.

På trods af energikrisen i de seneste år (som følge af covid-19-pandemien og Ruslands uberettigede invasion af Ukraine i 2022) er der tegn på forbedrede konkurrencevilkår i Unionen, især i medlemsstater uden prisregulering. Der er dog stadig betydeligt potentiale for forbedringer. Medlemsstaterne skal udarbejde en køreplan, der skitserer vejen til overgang til effektiv konkurrence og styrker udviklingen af større fleksibilitet på detailmarkederne.

⁶ Denne form for fleksibelt elforbrug benævnes normalt prisbaseret (eller implicit) fleksibelt elforbrug, da forbrugerne reagerer på ændringer i detailpriserne på elektricitet og flytter deres forbrug til perioder, hvor elektricitet er billigere.

⁷ Indgreb som engangsbetalinger til husholdninger, værdikuponer og nedsættelser af moms og punktafgifter, som ikke begrænser leverandørernes mulighed for frit at fastsætte priser, er ikke omfattet af artikel 5. Indgreb på engrosmarkedet er ikke tilladt i henhold til elektricitetsdirektivet.

⁸ Om deres gennemførelse af artikel 5 i henhold til artikel 5, stk. 9.

Tekstboks 1. Offentlige indgreb i prisfastsættelsen under energikrisen

Energikrisen pressede detailpriserne betydeligt op i 2022, og prisniveauet forblev højt i store dele af 2023 og 2024.

Kommissionen udstak retningslinjer for anvendelsen af artikel 5 i elektricitetsdirektivet under krisen⁹ som led i REPowerEU-meddelelsen (COM(2022) 108 final). Dette blev efterfulgt af Rådets forordning (EU) 2022/1854 om et nødindgreb for at imødegå høje energipriser, som midlertidigt udvidede medlemsstaternes muligheder for at gribe ind i fastsættelsen af elpriser¹⁰.

Under krisen omfattede de interventionsværktøjer, som medlemsstaterne anvendte, prisindgreb på detailpriser, momsned sættelser samt elkreditter og -kuponer til husholdninger. Overordnet set gik kunder i mange medlemsstater under krisen over til regulerede tilbud, tilbud med højestepriser eller på anden måde beskyttede tilbud. Selv om de fleste foranstaltninger er blevet afviklet, forblev nogle aktive indtil 2025.

Ved revisionen af elektricitetsdirektivet indførtes artikel 66a, som giver Rådet mulighed for at erklære en EU-dækkende eller regional priskrise, hvilket gør det muligt for medlemsstaterne midlertidigt at fastsætte priser under omkostningsniveauet og yde støtte til SMV'er under strenge betingelser for at sikre konkurrencen, energieffektiviteten og incitamenter til reduktion af efterspørgslen.

1.1 Nuværende status for medlemsstaternes rapportering om bestemmelserne i artikel 5

Medlemsstaterne¹¹ har rapporteret om deres gennemførelse af artikel 5 som følger: De fleste rapporter er indsendt senest den 31. marts 2025 og afspejler situationen på denne dato:

- 14 medlemsstater rapporterede, at de ikke har gennemført prisindgreb: Østrig, Tjekkiet, Tyskland, Danmark, Estland, Grækenland, Finland, Kroatien, Irland, Luxembourg, Letland, Nederlandene, Sverige og Slovenien.
- Tre medlemsstater rapporterede, at de kun har gennemført indgreb for energifattige og sårbare husholdninger: Belgien, Italien og Portugal.
- Seks medlemsstater rapporterede, at de har gennemført prisindgreb for alle husholdninger og/eller mikrovirksomheder i en overgangsperiode mod fuldt konkurrenceprægede markeder: Bulgarien, Spanien, Frankrig, Ungarn, Litauen og Slovakiet.
- Tre medlemsstater rapporterede, at deres indgreb i prisfastsættelsen ophører i 2025: Polen (september 2025), Portugal (december 2025) og Rumænien (juli 2025).
- To medlemsstater henviste til fritagelser fra anvendelsen af artikel 5, og at rapportering derfor var unødvendig¹²: Cypern og Malta.

I henhold til artikel 5, stk. 8, er medlemsstaterne forpligtet til at underrette Kommissionen om deres beslutninger om at regulere detailpriser inden for en måned efter deres vedtagelse. Denne forpligtelse omfatter også alle væsentlige ændringer af igangværende ordninger (f.eks. udvidelse af modtagere). Disse forpligtelser skal systematisk opfyldes.

⁹ [REPowerEU: En fælles europæisk indsats for mere sikker og bæredygtig energi til mere overkommelige priser – COM/2022/108 final.](#)

¹⁰ En oversigt over gennemførelsen af denne forordning findes i [Rapport fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om revision af nødindgreb for at imødegå høje energipriser i overensstemmelse med Rådets forordning \(EU\) 2022/1854 – Den Europæiske Unions Publikationskontor.](#)

¹¹ I 2024 stillede Kommissionen en skabelon til rådighed for at lette dette krav.

¹² Artikel 66, stk. 4 (Cypern, igangværende arbejde med at forny fritagelsen) og artikel 66, stk. 5 (Malta).

1.2 Prisindgreb til fordel for sårbare og energifattige forbrugere

Artikel 5, stk. 2, fastsætter, at medlemsstaterne bør prioritere socialpolitiske tiltag eller ikkeprisbaserede indgreb for at beskytte energifattige eller sårbare kunder. Sådanne foranstaltninger kan antage de former, der er fastsat i Kommissionens henstilling (2023/2407) om energifattigdom¹³, som fokuserer på strukturelle løsninger til at håndtere dette.

Uanset dette giver artikel 5, stk. 3, medlemsstaterne mulighed for at gennemføre offentlige indgreb i prisfastsættelsen. Sådanne indgreb skal finde sted inden for en bredere ramme af foranstaltninger, der har til formål at støtte sårbare og energifattige personer i forbindelse med deres nationale energi- og klimaplaner (NECP'er)¹⁴.

Artikel 5, stk. 4, kræver, at offentlige indgreb i prissætningen af elektricitet for sårbare husholdninger tjener en almen økonomisk interesse, er gennemsigtige og ikkediskriminerende, sikrer lige adgang for udbydere, er tidsbegrænsede og forholdsmæssige samt undgår diskriminerende yderligere omkostninger for markedsdeltagerne.

Belgien, Italien og Portugal rapporterede om indgreb i prisfastsættelsen (via reducerede takster), som kun gælder for sårbare og energifattige husholdninger. Disse indgreb er en del af bredere strategier i disse lande til bekæmpelse af energifattigdom. Spanien har desuden indført en "bono social"-mekanisme, som også kan betragtes som en indgreb i henhold til artikel 5, stk. 3.

I Belgien er dette indgrebs markedsandel begrænset til 9,9 % af husholdningerne¹⁵, mens prisindgrebet for sårbare kunder i Italien, "esercenti maggior tutela per clienti vulnerabili", omfatter 35 % af husholdningerne, fordi betingelserne for støtteberettigelse er bredere¹⁶. I Portugal er den reducerede takst¹⁷ identificeret som en socialpolitisk foranstaltning i den portugisiske "estratégia nacional de longo prazo para o combate à pobreza energética" (langsigtet strategi til bekæmpelse af energifattigdom) for 2023-2050 og omfattede 13 % af elforbrugerne i 2022¹⁸.

Medlemsstaterne opfordres til at prioritere strukturelle foranstaltninger såsom energirenovering frem for foranstaltninger vedrørende prisoverkommelighed – såsom indkomststøtte og sociale velfærdsprogrammer eller midlertidig økonomisk bistand – for husstande i energifattigdom. Reducerede takster kan anvendes som led i en bredere, veltilrettelagt tilgang for at afhjælpe umiddelbare vanskeligheder.

¹³ Kommissionens henstilling (EU) 2023/2407 af 20. oktober 2023 om energifattigdom, https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?uri=OJ:L_202302407.

¹⁴ I direktivets artikel 5, stk. 5, henvises der til artikel 3, stk. 3, litra d), og artikel 24 i forordning (EU) 2018/1999 om forvaltning, som pålægger medlemsstaterne at skitsere i deres integrerede nationale energi- og klimaplaner de politikker og foranstaltninger, der imødegår energifattigdom, herunder socialpolitiske foranstaltninger og andre relevante nationale programmer.

¹⁵ CEER/ACER, 2023. Til sammenligning var energifattigdommen i Belgien i 2023 omkring 6 %.

¹⁶ Støtteberettigede forbrugere er dem, der er fyldt 75 år, forbrugere, der er berettiget til den sociale bonus på grundlag af deres økonomiske situation eller på grund af en helbredstilstand (der kræver elektrisk drevet medicinsk udstyr), personer med handicap, personer der bor i nødbolig umiddelbart efter en katastrofal hændelse, eller personer, der bor på en lille, ikkesammenkoblet ø.

¹⁷ Den reducerede takst er ikke omfattet af artikel 5, stk. 3, fordi: "Sårbare forbrugere kan vælge deres leverandør, og rabatten anvendes på nettarifven", hvilket betyder, at leverandørerne bevarer friheden til at fastsætte priser.

¹⁸ Direção-Geral de Energia e Geologia. Estratégia Nacional de Longo Prazo para o Combate à Pobreza Energética (RCM 11/2024, 8.1.2024). 2024. <https://www.dgeg.gov.pt/media/rgicnggr/rcm-11-2024-08-01-2024-estrat%C3%A9gia-nacional-de-longo-prazo-para-o-combate-%C3%A0-pobreza-energ%C3%A9tica.pdf>.

1.3 Prisindgreb til fordel for alle husholdninger og mikrovirksomheder i en overgangsperiode frem mod effektiv konkurrence

Elektricitetsdirektivets artikel 5, stk. 6, giver medlemsstaterne mulighed for midlertidigt at regulere elpriserne under overgangen til fuldt effektiv konkurrence. Dette muliggør indgreb i en tidsbegrænset periode, hvor fordelene ved konkurrencen ikke kan udnyttes fuldt ud.

Kriterierne for prisindgreb – i forbindelse med overgangen til effektiv konkurrence som fastsat i artikel 5, stk. 7 – er kumulative med kriterierne i artikel 5, stk. 4, med det overordnede mål at skabe en robust retlig og økonomisk struktur for at forhindre markedsforvridninger. De omfatter bl.a. vurdering af fremskridt, ikkediskriminerende behandling af leverandører, fastsættelse af priser over omkostningsniveau, information til modtagere om andre konkurrencedygtige tilbud og forebyggelse af krydssubsidiering mellem markeds kunder og kunder med regulerede priser. Nogle lande har med held integreret prisregulering med gradvis markedsliberalisering, mens andre kun er i begyndelsen af overgangsfaserne. Markedsdynamikken afslører betydelige forskelle. F.eks. er 18 % af husholdningerne i Portugal, 27,3 % i Litauen, 29 % i Spanien, 57 % i Frankrig og 63 % i Polen stadig afhængige af regulerede takster¹⁹. Disse lande rapporterer, at de opfylder kravene i artikel 5, stk. 7, litra a), ved at træffe foranstaltninger til at øge konkurrencen, og at de overvåger fremskridtene. Ikke desto mindre har de ikke alle fastsat klare datoer for revision af deres ordninger.

I modsætning hertil er der i flere medlemsstater, f.eks. Ungarn, Slovakiet og Bulgarien²⁰, hvor næsten 100 % af husholdningskunderne er på regulerede takster. Foranstaltninger i nogle medlemsstater omfatter stadig små og mellemstore virksomheder (SMV'er). Selv om sådanne foranstaltninger er tilladt under krisen i henhold til forordning 2022/1854, er de i strid med elektricitetsdirektivet.

I henhold til artikel 5, stk. 7, litra a), skal offentlige indgreb i prisfastsættelsen "ledsages af en række foranstaltninger for at opnå effektiv konkurrence og en metode til vurdering af fremskridt i forbindelse med disse foranstaltninger". For at opfylde denne forpligtelse kan medlemsstaterne fastlægge en køreplan, der er organiseret omkring foranstaltninger, som bør omfatte definerede milepæle og en metode til vurdering med indikatorer. En sådan køreplan bør skitsere foranstaltninger til at mindske forvridninger i prisfastsættelsesmekanismer, øge gennemsigtigheden i markedssignaler og sikre fair konkurrence blandt leverandørerne – i overensstemmelse med de bredere kriterier i artikel 5, stk. 7.

Ved at forankre leveringspriserne i markedsdynamikken kan medlemsstaterne fremme investeringer i vedvarende energi, forbedre netstabiliteten og understøtte langsigtet forudsigelighed af omkostningerne for forbrugerne. Køreplanen bør også integrere **høring af interessenter**, herunder energiproducenter, forbrugere og reguleringsmyndigheder, for at imødegå bekymringer om prisoverkommelighed og markedsvolatilitet. En struktureret tilgang vil ikke blot fremskynde integrationen af vedvarende energi, men også sikre, at medlemsstaterne forbliver modstandsdygtige over for eksterne chok såsom geopolitiske forstyrrelser og pludselige ændringer i energiefterspørgslen.

Fleere medlemsstater har med succes navigeret overgangen til at fremme effektiv konkurrence på detailenergimarkedet, samtidig med at de har beskyttet forbrugernes interesser. Irland gennemførte f.eks. en trinvis tilgang til markedsåbning mellem 2000 og 2011, samtidig med at liberaliseringen af engrosmarkedet blev fremmet. Litauen er nu på et fremskredent stadium med indførelsen af konkurrence på detailmarkedet og udviser robusthed trods energikrisen. På baggrund af deres indberetninger har tre andre medlemsstater annonceret en udfasning af

¹⁹ ACER, markedsovervågningsrapport, 2025.

²⁰ ACER, markedsovervågningsrapport 2024, s. 23.

prisindgreb i forbindelse med prisfastsættelse på detailmarkedet, nemlig Rumænien fra juli 2025, Polen fra september 2025 og Portugal fra december 2025. Disse eksempler fremhæver, hvordan gradvise og målrettede strategier kan skabe balance mellem markedsdynamik og forbrugerbeskyttelse.

Bestemmelserne i artikel 5, stk. 4, litra c) og d), og artikel 5, stk. 7, litra b), kræver, at indgreb ikke uberettiget begunstiger eller stiller bestemte støttemodtagere eller leverandører ringere. Alle elektricitetsvirksomheder skal have lige adgang til kunderne, og den finansielle byrde ved indgreb skal fordeles retfærdigt²¹. Disse bestemmelser sikrer lige vilkår og forhindrer markedsfragmentering, hvilket er afgørende på markeder, hvor der er en dominerende (historisk) leverandør. Regulerede priser bør ikke give bestemte leverandører en urimelig fordel, hverken gennem branding af regulerede priser eller gennem anvendelse af den regulerede prisramme til at fremme andre markedsbaserede kontrakter fra den pågældende leverandør.

Ved at tilpasse leveringspriserne til markedsvilkårene kan medlemsstaterne give forbrugerne klarere prissignaler, samtidig med at de støtter investeringer i vedvarende energi, styrker elnettet og forbedrer den langsigtede omkostningsforudsigelighed for husholdningerne. På dette grundlag og som et generelt mål for medlemsstater, der gennemfører prisindgreb, bør medlemsstaterne udarbejde en klar, tidsbegrænset køreplan for overgangen til markedsbaserede leveringspriser i overensstemmelse med principperne for det reformerede EU-markedsdesign og målene for omstillingen til ren energi.

Kommissionen vil undersøge nærmere, hvad hver enkelt medlemsstat har af intentioner om at fastsætte og gennemføre disse køreplaner. Kommissionen vurderer også overholdelsen af EU's regler og principper og vil styrke samarbejdet med medlemsstaterne for at løse eventuelle udestående spørgsmål.

Selv om direktiv 2019/944 ikke fastsætter en ny rapporteringsdato efter den 1. januar 2025, vil medlemsstaterne blive opfordret til regelmæssigt at aflægge rapport om konkurrenceniveauet på detailmarkedet for elektricitet gennem nationale energi- og klimastatusrapporter. Denne rapportering kan afspejle eksisterende rapporteringsforpligtelser i henhold til artikel 4, stk. 9, i gasdirektivet (2024/1788), som kræves hvert andet år.

Anvendelse af principperne i artikel 5, stk. 4

Medlemsstaterne har vide skønsbeføjelser ved fastlæggelsen af, hvad der udgør en tjenesteydelse af almindelig økonomisk interesse og tilknyttede forpligtelser til offentlig tjeneste. Medlemsstaterne har fortolket kriterierne i artikel 5, stk. 4, litra a), med hensyn til "almen interesse", "nødvendighed" og "proportionalitet" med forskellige resultater²². I Federutility-dommen skitserede Domstolen proportionalitetsprincippet i forbindelse med offentlige indgreb i prisfastsættelsen på naturgas for at sikre, at offentlige indgreb forbliver målrettede, effektive og tilstrækkeligt afbalancerede i deres udformning og anvendelse – navnlig skal indgrebet begrænses til en varighed, der er strengt nødvendig for at opnå det tilsigtede mål.

Artikel 5, stk. 4, litra d), kræver, at alle offentlige indgreb i prisfastsættelsen skal være tidsbegrænsede og proportionale i forhold til deres modtagere. Dette krav skal fortolkes i sammenhæng med de bredere proportionalitetsprincipper og hensynet til almenvellet.

²¹ Se også Domstolens dom af 20. april 2010, Federutility, C-265/08, ECLI:EU:C:2010:205, præmis 45-46.

²² Denne autonomi er udtrykkeligt garanteret af forskellige EU-retsakter og bekræftet af Unionens domstoles og retsinstansers retspraksis. Faktisk har Den Europæiske Unions Domstol konsekvent anerkendt, at EU-retten ikke forhindrer medlemsstaterne i at tage hensyn til mål, der er specifikke for deres nationale politik, når de definerer tjenesteydelser af almen økonomisk interesse.

Indgrebet skal specifikt være i overensstemmelse med nationalt definerede mål såsom bekæmpelse af energifattigdom og fremme af overgangen til effektiv konkurrence. Tidsbegrænsningen giver mulighed for regelmæssig revision for at kontrollere, at alle kriterierne for at gennemføre et indgreb i artikel 5 stadig er opfyldt. Når foranstaltninger videreføres eller forlænges, bør de igen anmeldes til Kommissionen på grundlag af en ny vurdering af nødvendigheden.

1.4 Konkurrencens omfang på tværs af medlemsstater

Et centralt mål med elektricitetsdirektivet – og navnlig artikel 5 – er at sikre effektiv konkurrence på detailmarkederne for elektricitet. I deres rapporter oplyste 18 medlemsstater, at de mener, at der er effektiv konkurrence på detailniveau, mens fem medlemsstater²³ svarede, at det ikke er tilfældet.

To almindeligt anvendte indikatorer for konkurrence er Herfindahl-Hirschman-indekset (i det følgende benævnt "HHI-indekset") og andelen af kunder, der skifter leverandør²⁴. HHI-indekset bruger leverandørernes markedsandele til at måle, hvor koncentreret et marked er, hvor lav koncentration er forbundet med mange leverandører og dermed mere konkurrence, mens høj koncentration er forbundet med mindre konkurrence. Siden 2019 er det gennemsnitlige HHI-indeks i EU faldet marginalt, hvilket indikerer en vis forbedring af konkurrencevilkårene. Der har været variationer på tværs af Unionen, idet nogle medlemsstater²⁵ har oplevet øget konkurrence, og andre²⁶ har set reduktioner. Generelt oplevede medlemsstater uden prisregulering en forbedring af konkurrencen, mens der var en marginal forværring af konkurrencen (en stigning i HHI-indekset på 1,7 %) i medlemsstater, hvor næsten alle husholdninger var under regulerede priser. Krisen havde en negativ indvirkning på konkurrencen, idet det simple (ikkevægtede) gennemsnitlige HHI-indeks blandt de 12 medlemsstater med konsistente årlige data om markedskoncentration steg med 4,7 %²⁷. Dette kan delvis forklares ved konsolidering og leverandørudtræden²⁸ (som følge af krisen) i nogle medlemsstater.

HHI-indekset for ikkehusholdningssektoren er generelt lavere end for husholdningssektoren i medlemsstaterne. Selv om der er sket en vis forbedring af konkurrencevilkårene i ikkehusholdningssektoren siden 2019, blev forholdene forværret i nogle medlemsstater i 2022 og 2023.

Andelen af kunder, der skifter leverandør, varierer betydeligt på tværs af EU. En højere andel af kunder, der skifter leverandør, tyder på et sundt konkurrencepræget marked, mens en lavere andel indikerer begrænsede valgmuligheder for kunderne eller lavt forbrugerengagement. Nogle medlemsstater når undertiden over 20 %²⁹, mens andre konsekvent ligger under 5 %³⁰. Siden indførelsen af elektricitetsdirektivet er andelen af kunder, der skifter leverandør, i både husholdningssektoren³¹ og ikkehusholdningssektoren³² steget i de fleste medlemsstater. Mens den gennemsnitlige andel af kunder i husholdningssektoren i EU, der skifter leverandør, steg i

²³ Østrig, Grækenland, Spanien, Italien og Polen.

²⁴ Data om begge disse indikatorer er blevet fremlagt af ACER.

²⁵ Såsom Danmark, Spanien, Frankrig, Italien, Letland og Portugal.

²⁶ Nærmere bestemt Estland, Finland og Slovenien.

²⁷ Den procentvise stigning vedrører den gennemsnitlige ændring i HHI-indekset mellem 2022 og 2021 for følgende 12 medlemsstater: Danmark, Estland, Spanien, Finland, Frankrig, Kroatien, Irland, Italien, Litauen, Letland, Portugal og Slovenien.

²⁸ Se tabel 10 i ACER's [Energy Retail and Consumer Protection 2023 Market Monitoring Report](#). Der var betydeligt flere leverandører, der forlod markedet, end der kom til i denne periode.

²⁹ Såsom Spanien, Italien og Polen.

³⁰ Østrig, Bulgarien, Kroatien, Litauen, Polen og Slovakiet.

³¹ Stigningen fandt sted i 17 ud af de 23 medlemsstater, for hvilke der foreligger data.

³² Stigningen fandt sted i 15 ud af de 22 medlemsstater, for hvilke der foreligger data.

begyndelsen af krisen i 2022 (fra 8,7 % til 9 %), faldt den i 2023 (til 7,15 %), muligvis på grund af krisens indvirkning på leverandørerne og den dynamik, der blev indført med offentlige indgreb. Der blev registreret et lignende mønster i ikkehusholdningssektoren.

ACER³³ har bemærket, at blandt de medlemsstater, hvor andelen af kunder, der skifter leverandør, er under 10 %, har næsten tre fjerdedele (73 %) dominerende leverandører. De bemærker også, at prisindgreb kan virke som en hindring for at skifte leverandør, da andelen af husholdningskunder, der modtager prisindgreb, er forholdsvis lavere i medlemsstater, hvor andelen af kunder, der skifter leverandør, er højere end 10 %. På samme måde er der forskelle mellem medlemsstaterne med hensyn til andelen af ikkehusholdninger, der skifter leverandør. Generelt skifter ikkehusholdningskunder i højere grad end husholdninger, således at den gennemsnitlige andel i 2023 er dobbelt så høj som for husholdninger.

Sammenfattende synes konkurrencevilkårene at være blevet en smule forbedret siden indførelsen af elektricitetsdirektivet på trods af virkningerne af energipriskriserne. Betingelserne varierer dog mellem medlemsstaterne. Mange markeder er fortsat relativt koncentrerede, og et stort antal respondenter (21,7 %) mener, at der ikke er effektiv konkurrence på detailmarkedet for elektricitet i deres medlemsstat.

I deres indlæg gav medlemsstaterne opdateringer om de vanskeligheder, de stod over for³⁴ med at forbedre konkurrencevilkårene, hvor de fire mest nævnte hindringer var:

- 1) lav andel af kunder, der skifter leverandør, og/eller rapporteret lavt forbrugerengagement (11 medlemsstater)
- 2) virkningen af en dominerende markedsdeltager (10 medlemsstater)
- 3) markedets ringe størrelse (ni medlemsstater)
- 4) lav adgang til engrosmarkedet og tilstedeværelse af anden konkurrencebegrænsende praksis på markedet (fem medlemsstater).

Medlemsstaterne har adgang til "no-regret"-foranstaltninger, der i betydelig grad kan forbedre konkurrencen, markedets langsigtede modstandsdygtighed og forbrugernes valgmuligheder. Disse foranstaltninger forbedrer gennemsigtigheden, sikrer leverandørerne fair adgang til engrosmarkedet og øger fleksibiliteten i detailkontrakter. De er beskrevet i næste afsnit.

Medlemsstaterne bør prioritere anvendelsen af eksisterende lovgivning for at sikre sammenhæng på tværs af det indre energimarked, samtidig med at de har friheden til at vælge formen og metoden til at opnå et fælles mål, hvilket er typisk for direktiver. Det er afgørende, at medlemsstaterne fuldt ud gennemfører elektricitetsdirektivet som ændret ved direktiv (EU) 2024/1711 om udformning af elektricitetsmarkedet (i det følgende benævnt "elmarkedsdirektivet"). Forsinket eller ufuldstændig gennemførelse af disse regler risikerer at underminere deres effektivitet og forlænge energiusikkerheden. Kommissionen bekræfter, at den står til rådighed for at støtte og fremskynde den korrekte gennemførelse af relevant EU-lovgivning.

1.4.1 Nationale foranstaltninger til forbedring af konkurrencen på markedet

Medlemsstaten rapporterer om specifikke foranstaltninger, der er indført for at forbedre konkurrencen siden indførelsen af elektricitetsdirektivet. De indførte foranstaltninger var:

³³ ACER Market Monitoring Report 2024, [ACER-CEER_2024_MMR_Retail-1.pdf](#).

³⁴ Kun tre medlemsstater (Sverige, Slovenien og Letland) oplyste, at der ikke var nogen identificerbare hindringer for konkurrencen.

1. foranstaltninger til at sikre en fair og gennemsigtig adgang til engrosmarkedet (16 medlemsstater)
2. indførelse af sammenligningsværktøjer³⁵ (14 medlemsstater)
3. forenkling af procedurer for at lette adgangen for nye leverandører (12 medlemsstater)
4. reklamer og oplysningskampagner rettet mod forbrugerne (ni medlemsstater)
5. indførelse af specifikke forpligtelser for dominerende leverandører (otte medlemsstater)
6. indførelse af lovgivningsmæssige og administrative forbedringer (otte medlemsstater).

Nogle markedsaktørers dominerende stilling inden for både produktion og forsyning hæmmer fortsat den effektive konkurrence på detailmarkederne for elektricitet. Sikring af, at leverandører har fair og lige adgang til engrosmarkedet – herunder gennem elkøbsaftaler og differencekontrakter, som er indført ved reformen af elmarkedet³⁶ – er afgørende for et velfungerende marked, navnlig i medlemsstater med betydelig markedsconcentration.

For at forbedre gennemførelsen af artikel 5 bør medlemsstaterne træffe foranstaltninger til at skabe balance på markedet ved at sikre retfærdig og fair adgang til engrosmarkedet for alle leverandører og opretholde fuld gennemsigtighed.

Fremme af ikkefossil fleksibilitet i alle detailmarkedskontrakter, herunder dem på regulerede markeder, er også nødvendig for konkurrencen. I betragtning af netbegrænsningerne og behovet for energi til overkommelige priser er fleksible forsyningskontrakter blevet en nøgleløsning.

Udrulning af intelligente målere er afgørende for at muliggøre mere fleksible forsyningskontrakter. Fleksibilitet er nu indarbejdet i mange detailtilbud – fra dynamisk og tidsdifferentieret prissætning til hybridmodeller, der kombinerer stabilitet og reaktionsevne – hvilket giver forbrugerne nye måder at reducere regningerne og støtte netstabiliteten på.

Frankrig og Spanien viser, at fleksibilitet også kan fungere under regulerede tariffer gennem mekanismer som dag/nat-prissætning og engrosforbundne strukturer.

Medlemsstaterne bør fremskynde udrulningen af intelligente målere, understøttet af klare strategier for forbrugerinddragelse for at maksimere deltagelsen i fleksible tilbud. De bør tilskynde alle leverandører, herunder regulerede leverandører, til, hvor det er muligt, at indarbejde fleksibilitetselementer såsom tidsdifferentieret eller hybrid prissætning, samtidig med at forbrugerbeskyttelsen opretholdes.

Med hensyn til kombinationen af fleksibilitet og prisregulering sikrer den ramme, der er fastlagt i artikel 66a i elmarkedsdirektivet, at husholdninger og SMV'er stadig har incitamenter til at reducere forbruget, selv under regulerede priser. Flere medlemsstater anvendte dette princip med succes under energikrisen, og kriterierne i artikel 66a kan også gennemføres af medlemsstaterne i perioder uden krise for at beskytte forbrugerne og bevare prissignalerne.

³⁵ Denne foranstaltning er obligatorisk i henhold til artikel 14 i elektricitetsdirektivet.

³⁶ Forordning (EU) 2024/1747 om ændring af forordning (EU) 2019/942 og (EU) 2019/943 for så vidt angår forbedring af udformningen af Unionens elektricitetsmarked.

2. DEN ROLLE, SOM FLEKSIBILITET PÅ EFTERSPØRGSSELSSIDEN SPILLER I ENERGIOMSTILLINGEN

2.1 Flexibilitet som en central forudsætning for et forbrugercentreret, dekarboniseret elsystem

Flexibilitet på efterspørgselssiden kan understøtte et effektivt, konkurrencepræget detailmarked for elektricitet og give fordele både direkte til forbrugerne og til det bredere system. Aktivering af detailflexibilitet vil hjælpe med at integrere produktionen af variable vedvarende energikilder og give forbrugerne mulighed for bedre at styre deres energiforbrug. Virkeliggørelsen af denne flexibilitet kræver en effektiv lovgivningsramme, der beskytter forbrugerne, fremmer lige adgang og sikrer overkommelige priser. Intelligent målerinfrastruktur vil være central for denne forandring.

Generelt bør forbrugere, der ønsker at være aktive og tilbyde deres flexibilitet til markedet, have mulighed for at gøre det. Til dette har de brug for en klar retlig ramme, innovative løsninger og produkter, der gør det muligt for forbrugerne at drage fordel af valgmuligheder, samt rimelige priser og belønninger. Desuden bør forbrugerne have adgang til oplysninger og værktøjer gennem intelligente målersystemer³⁷ og effektive ordninger for dataadgang, der sætter dem i stand til at træffe informerede valg.

Det er lige så vigtigt at sikre, at slutkunder, der deltager i flexibilitet, beskyttes med robuste garantier for kontraktlige ordninger, gennemsigtighed og information om produkter og priser, samtidig med at databeskyttelsen sikres. Leverandører, der tilbyder fleksible detailkontrakter og især dynamiske priskontrakter, bør på passende vis informere forbrugerne om de forbundne risici og fordele ved disse tilbud.

Endelig skal forbrugerbevidstheden aktivt fremmes. Mårettede kommunikationskampagner og -initiativer kan bidrage til at fremhæve de potentielle fordele og risici ved deltagelse i flexibilitet, støtte informeret engagement og tilskynde flere forbrugere til at bidrage.

2.2 Programmer for fleksibelt elforbrug

Elektricitetsdirektivets artikel 2, nr. 20), definerer "fleksibelt elforbrug" som ændringer i slutkunders elforbrug i forhold til det normale eller aktuelle forbrugsmønster som reaktion på markedssignaler, herunder som reaktion på tidspunktafhængige elpriser eller finansielle incitaments, eller som reaktion på accept af slutkundens bud om at sælge en forbrugsreduktion eller -forøgelse til en bestemt pris på et organiseret marked, hvad enten dette sker alene eller gennem aggregering.

Programmer for fleksibelt elforbrug opdeles generelt i prisbaserede (eller "implicitte") og incitamentsbaserede (eller "eksplicitte") programmer. Ved incitamentsbaseret fleksibelt elforbrug indgår forbrugerne, ofte gennem en tredjepart, på forhånd en aftale om at reducere eller flytte deres elforbrug mod direkte økonomisk kompensation. I praksis anvendes denne type flexibilitet hovedsageligt i balancemarkeder, systemydelse og, hvor det er relevant, kapacitetsmekanismer. Aggregatorer spiller en afgørende rolle ved at samle mindre flexibilitetsbelastninger fra husholdninger, virksomheder og små industrikunder samt fra lagerressourcer i mængder, der er store nok til at deltage meningsfuldt på elmarkederne og levere tjenester til systemet.

³⁷ I henhold til definitionen i artikel 2, nr. 23), i direktiv (EU) 2019/944 er et "intelligent målersystem" et elektronisk system, som kan måle den elektricitet, der leveres til nettet, eller den elektricitet, der forbruges, og give flere oplysninger end en konventionel måler, og som kan sende og modtage data til informations-, overvågnings- og kontrolformål ved hjælp af en form for elektronisk kommunikation.

Det er afgørende at sikre, at aggregatorer, herunder uafhængige aggregatorer, kan få adgang til markederne på gennemsigtige og ikkediskriminerende vilkår, og at forbrugerne let kan tilmelde sig deres tjenester, for at frigøre incitamentsbaseret fleksibelt elforbrug.

Fleksible detailkontrakter hører under prisbaseret fleksibelt elforbrug. I denne situation reagerer forbrugerne på elpriser, der varierer over tid – såsom tidsdifferentierede tariffer, dynamisk prissætning og priser i kritiske spidsbelastningsperioder – og tilpasser deres forbrug derefter uden at indgå en særskilt udtrykkelig forpligtelse til at levere en specifik reduktion af belastningen.

2.3 Retlige rammer

Pakken om ren energi indførte rammerne for fleksibelt elforbrug, herunder definitionen af centrale roller og ansvarsområder blandt markedsdeltagerne samt de nærmere bestemmelser for fleksibel elektricitet i detailledet. Direktiv (EU) 2019/944, som ændret ved elmarkedsdirektivet³⁸, og forordning (EU) 2019/943³⁹ (i det følgende benævnt "elektricitetsforordningen"), som ændret ved forordning (EU) 2024/1747⁴⁰, udgør tilsammen den retlige ramme for fleksible detailtilbud, herunder bestemmelser som giver forbrugerne mulighed for at have særskilte kontrakter for fleksible belastninger, såsom opladning af elkøretøjer og varmepumper, adskilt fra deres primære husholdningsforbrug.

Fleksibelt elforbrug er mest effektiv, når forbrugerne har adgang til markedsbaserede detailpriser, som krævet i artikel 5 i elektricitetsdirektivet. I medlemsstater, hvor der fortsat anvendes prisindgreb, skal omstillingen væk fra dem forvaltes omhyggeligt for at sikre overkommelige priser, samtidig med at der gives klare prissignaler, som understøtter fleksible elforsyningskontrakter.

Elektricitetsdirektivets artikel 11 supplerer de grundlæggende bestemmelser om frit valg af leverandør og markedsbaserede leveringspriser ved at kræve, at der findes mindst én dynamisk elpriskontrakt på markedet for slutkunder med en intelligent måler. For at sikre gennemsigtighed og tillid og for at gøre det lettere at træffe informerede beslutninger skal leverandørerne klart beskrive de mulige fordele og risici, inden kunderne tilmelder sig.

Disse bestemmelser styrkes af artikel 13 om aggregeringskontrakter samt artikel 15 og 17, som definerer ordningen for aktive kunder og fleksibelt elforbrug ved hjælp af aggregering. Medlemsstaterne er forpligtet til at sikre ikkediskriminerende adgang til alle elektricitetsmarkeder for forbrugere og aggregatorer ved at etablere passende markedsmekanismer, der muliggør fleksibilitet til at deltage og blive korrekt værdiansat på alle markeder.

Kommende regler, såsom netreglen for fleksibelt elforbrug⁴¹, som vil fastlægge en fælles EU-ramme for aktivering af og betaling for fleksibilitet på tværs af markeder, sammen med gennemførelsesretsakten om datainteroperabilitet for fleksibelt elforbrug⁴², som vil lette adgangen til relevante data, forventes at supplere den eksisterende ramme og yderligere støtte

³⁸ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2024/1711 af 13. juni 2024 om ændring af direktiv (EU) 2018/2001 og (EU) 2019/944 for så vidt angår forbedring af udformningen af Unionens elektricitetsmarked (EUT L, 2024/1711, 26.6.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1711/oj>.

³⁹ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet (omarbejdning) (EUT L 2019/158 af 14.6.2019, s. 54), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/943/oj>.

⁴⁰ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2024/1747 af 13. juni 2024 om ændring af forordning (EU) 2019/942 og (EU) 2019/943 for så vidt angår forbedring af udformningen af Unionens elektricitetsmarked (EUT L, 2024/1747, 26.6.2024), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1747/oj>.

⁴¹ Retsgrundlaget for denne netregel er artikel 59, stk. 1, litra e), i forordning (EU) 2019/943.

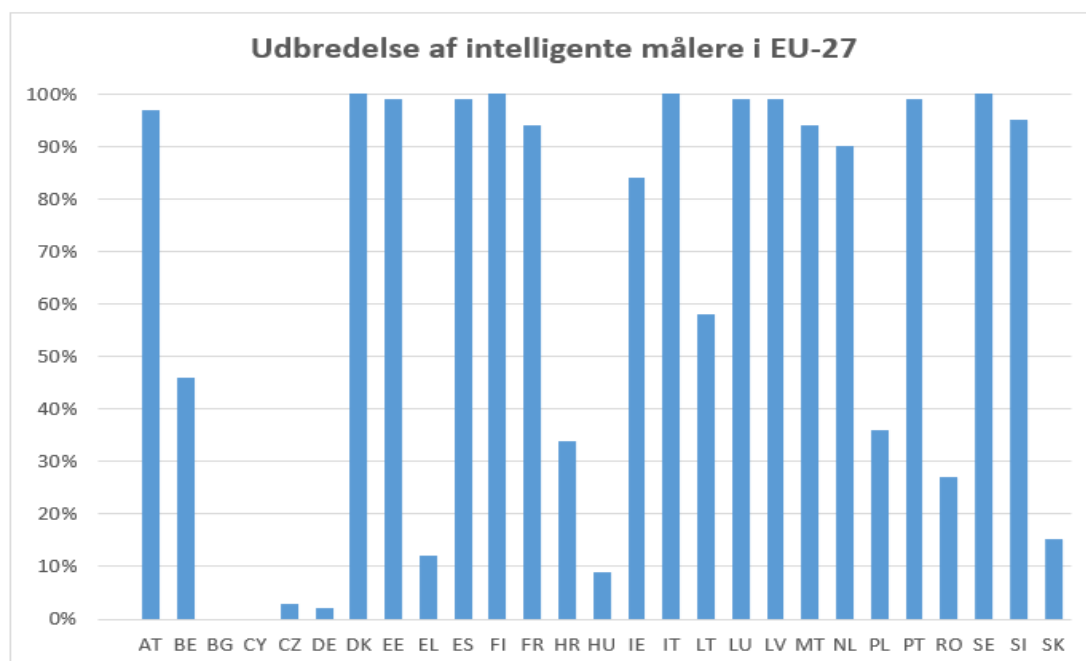
⁴² Retsgrundlaget for denne gennemførelsesretsakt er artikel 24, stk. 2, i direktiv (EU) 2019/944.

udbredelsen af fleksibelt elforbrug. Adfærdskodeksen for intelligente apparater⁴³ vil bidrage til at sikre, at tilsluttede enheder i intelligente hjem problemfrit kan reagere på fleksible forsyningskontrakter, hvilket vil styrke både forbrugernes deltagelse og systemeffektiviteten.

2.4 Intelligent måling som en grundlæggende forudsætning

Intelligente målere er en nødvendig forudsætning for, at forbrugerne kan deltage i fleksibelt energiforbrug, hvilket gør tidsbaseret afregning mulig, giver realtidsindsigt og understøtter automatisering. De giver også forbedret og sikker adgang til måler- og forbrugsdata og hjælper slutkunder med at modtage klare omkostningsoverslag og skræddersyede tilbud. Dette sætter dem i stand til at træffe informerede valg. I medlemsstater, hvor udrulningen er mere fremskreden, nyder forbrugerne allerede godt af produkter, der er knyttet til engrosmarkedspriser, som tilskynder til reaktionsevne på efterspørgselssiden og bidrager til at sænke systemomkostningerne.

Selv om udrulningen af intelligente målersystemer i hele EU er skredet betydeligt frem, er situationen fortsat ujævn. Udbredelsesgraden for intelligente elmålere i EU-27 var på omkring 60 % ved udgangen af 2024, baseret på data fra ACER-CEER⁴⁴. Femten medlemsstater har nået en udbredelse på over 80 %, herunder ti medlemsstater, der er tæt på fuld dækning. Tolv medlemsstater ligger fortsat under 80 %, hvoraf syv medlemsstater halter bagefter, enten på grund af forsinkelser i deres udrulning eller fordi de endnu ikke har besluttet at gå videre med en storstilet udrulning. Følgende graf viser udbredelsen af intelligente målere i hele EU.

Figur 1: Udrulning af intelligente målere i EU (baseret på data fra ACER-CEER Market Monitoring Report 2024 og ACER-landeark (juli 2025)).

Intelligente målersystemer skal omfatte de funktionaliteter, der er fastsat i artikel 20 i elektricitetsdirektivet. Funktionaliteter såsom levering af validerede måledata og levering af data i næsten realtid, der afspejler perioden for afregning af ubalancer på det nationale marked,

⁴³ EC-JRC's websted om adfærdskodeks for energiintelligente apparater, tilgået den 25.9.2025, url: <https://ses.jrc.ec.europa.eu/development-of-policy-proposals-for-energy-smart-appliances>.

⁴⁴ ACER-CEER, Energy Retail Market Monitoring Report 2024 (september 2024) og overvågningsdata fra ACER's landeark om elektricitet fra 2024 (juli 2025).

er afgørende for at muliggøre indførelse af energitjenester, der belønner fleksible forbrugsmønstre.

Desuden har forbrugerne brug for passende rådgivning og oplysninger forud for eller på det tidspunkt, hvor intelligente målere installeres. Dette er afgørende for at opbygge forbrugernes tillid og muliggøre informerede valg. En sådan rådgivning og information bør ikke kun have til formål at øge bevidstheden om de muligheder, der er tilgængelige for forbrugerne, men også at opbygge forståelse for, hvordan fleksibilitetsaktiverede apparater (såsom varmepumper, opladere til elkøretøjer og enheder til intelligente hjem) kan interagere med intelligente målere. Dette vil bidrage til at fremskynde den effektive anvendelse af fleksibilitet på detailmarkederne ved at fremme den praktiske integration af fleksible apparater og intelligent målerinfrastruktur.

Interoperabel adgang til måler- og forbrugsdata er lige så afgørende for fuldt ud at udnytte potentialet ved intelligente målere og for at lette fleksibilitetstjenester. Kommissionen er ved at forberede grundlaget for mere specifikke tekniske regler om datainteroperabilitet for fleksibelt elforbrug. Det er afgørende at give adgang til målerdata, ikke blot for at støtte tjenester for fleksibelt elforbrug, men også for at fremme innovative detailtilbud og sætte forbrugerne i stand til aktivt at forvalte deres forbrugs- og fleksibilitetspotentiale.

I denne forbindelse skiller tre prioriteter sig ud:

- **Hurtig indførelse:** Sikring af, at intelligente målere indføres uden forsinkelse og udstyres med funktioner, der muliggør dynamiske priser, feedback i næsten realtid og interoperabilitet for problemfri dataadgang på en sikker måde.
- **Interoperabel adgang til data:** EU's dataadgangskrav, herunder forordning (EU) 2023/1162^{45,46}, sikrer, at både tjenesteudbydere og forbrugere let og effektivt kan gøre brug af måler- og forbrugsdata i fleksibilitetstjenester.
- **Forbrugerinddragelse:** For at være fuldt ud effektiv bør indførelsen af intelligente målere ledsages af klar kommunikation, skærme i hjemmet og digitale værktøjer, der gør det muligt for forbrugerne at se, forstå og handle på deres forbrugs- og energiomkostningsdata.

2.5 Fremme af formålstjenlige fleksible detailkontrakter

Fleksible detailkontrakter giver forbrugerne mulighed for at interagere med markedet gennem prissignaler, styre deres elforbrug og mindske deres regninger, samtidig med at de muliggør bedre styring af spidsbelastninger. De understøtter også systemeffektivitet og integration af produktion af vedvarende energi ved at tilskynde til forbrug i perioder med rigelig billig og kulstoffattig elektricitet.

Der findes forskellige typer fleksible elforsyningskontrakter, der er egnede til forskellige forbrugerprofiler:

- Dynamiske priskontrakter⁴⁷, som er baseret på engrosmarkedspriser, giver forbrugerne prissignaler, der tilskynder til realtidsjusteringer af deres energiforbrug. De er særligt

⁴⁵ Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2023/1162 af 6. juni 2023 om interoperabilitetskrav og ikkeforskelsbehandlende og gennemsigtige procedurer for adgang til måler- og forbrugsdata, EUT L 154 af 15.6.2023, s. 10, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2023/1162/oj.

⁴⁶ Forordning (EU) 2023/1162 udgør en gennemsigtig ramme, der gør det muligt for slutkunder og berettigede parter at få adgang til validerede historiske måler- og forbrugsdata og ikkevaliderede måler- og forbrugsdata i næsten realtid på en rettidig, enkel og sikker måde. Forordningen fastsætter regler, der letter interoperabiliteten af adgangen til og udvekslingen af data mellem markedsdeltagere, samtidig med at energitjenester og konkurrencen på detailmarkedet fremmes.

⁴⁷ Dynamisk prissætning kaldes også realtidsprissættelse, se f.eks. Florence School of Regulation: "Dynamic Retail Electricity Tariffs: Choices and Barriers", 2020.

relevante for forbrugere med fleksible aktiver, såsom elkøretøjer og varmepumper, der nemt kan flytte deres forbrug og reducere deres energiregning betydeligt.

- Tidsdifferentierede produkter, som opdeler dagen i et begrænset antal prisintervaller (f.eks. dag/nat eller spids-/lavbelastningszoner). De er mindre komplicerede og mere forudsigelige og er tilgængelige for slutbrugere med muligheder for fast belastningsomfordeling.
- S sammensatte kontrakter, som ofte kombinerer et fast og et fleksibelt priselement, for forbrugere, der ønsker mere forudsigelige energiomkostninger. De gør det muligt for forbrugeren at udnytte fordelene ved fleksibilitet og samtidig undgå fuld eksponering for prisudsving.
- Priser i kritiske spidsbelastningsperioder, hvor elpriserne hæves betydeligt i perioder med meget stor efterspørgsel eller begrænset udbud (f.eks. hvor bidraget fra vedvarende energikilder er lavt).

Disse giver tilsammen forbrugeren et bredt udvalg, der harmonerer med deres evne og villighed til at engagere sig i fleksibilitet.

Dynamiske elpriskontrakter: Dynamiske priskontrakter knytter detailpriserne direkte til engrosmarkedspriserne, typisk day-ahead- eller intraday-markedet. De kan give betydelige energibesparelser for forbrugere med fleksible aktiver og en vilje til at håndtere prisrisici, såsom ejere af elkøretøjer eller husholdninger med intelligente varmesystemer, da de giver forbrugerne mulighed for at drage fordel af lavere priser, når der er rigelig vedvarende energiproduktion, samtidig med at de udsættes for højere priser, når systemet er presset⁴⁸.

Ifølge data fra ACER-CEER⁴⁹ er dynamiske priskontrakter tilgængelige for husholdninger i 16 medlemsstater. Der ses dog kun en betydelig udbredelse af sådanne kontrakter i nogle få lande⁵⁰. Flere medlemsstater med meget lav udbredelse af intelligente målere tilbyder slet ikke dynamiske priskontrakter med meget få undtagelser. På disse markeder forklarer fraværet af understøttende infrastruktur manglen på fleksible detailtilbud, hvilket understreger betydningen af at fremskynde udrulningen af intelligente målere for at frigøre fleksibilitet på efterspørgselssiden.

Retlige rammer og hovedprincipper for dynamiske elpriskontrakter: Elektricitetsdirektivet definerer en "dynamisk elpriskontrakt" som en leveringskontrakt, der afspejler priserne på spotmarkederne med intervaller, der mindst svarer til markedsafregningsperioden⁵¹. Alle forbrugere med en intelligent måler har ret til en dynamisk elpriskontrakt fra mindst én leverandør og alle leverandører med mere end 200 000 kunder i landet. Dynamiske priskontrakter skal give forbrugerne en nøje afspejling af markedsprisudsving, så de kan reagere i overensstemmelse hermed. Det overordnede mål er, at slutkunder under dynamiske priskontrakter tilpasser deres forbrugsmønstre på en fleksibel måde, hvilket bidrager til at afbøde stigninger i engrospriserne.

Elektricitetsdirektivets artikel 11, stk. 1a, kræver, at kunderne forud for indgåelsen eller forlængelsen af enhver kontrakt, herunder en dynamisk priskontrakt, oplyses om den samlede pris og dens opdeling samt om, hvorvidt prisen er fast, variabel eller dynamisk. Selv om det

⁴⁸ På grundlag af data fra ACER's markedsovervågningsrapport for 2025 ("Rewarding Flexibility: How retail contract choice can help unlock consumer flexibility") og Kommissionens egne beregninger kan elforbrugere opnå besparelser på op til 40 %, hvis de skifter til en dynamisk priskontrakt og aktivt styrer deres forbrug.

⁴⁹ ACER-CEER Energy Retail Market Monitoring Report 2024 (tabel i bilag 3).

⁵⁰ Ifølge ACER's landeark om elektricitet (juli 2025) er andelen af dynamiske priskontrakter kun over 5 % i enkelte medlemsstater (FI, LV, NL, SE, ES).

⁵¹ "Dynamisk elpriskontrakt": en elektricitetsleveringskontrakt mellem en leverandør og en slutkunde, som afspejler prisudsvinget på spotmarkederne, herunder på day-ahead- og intraday-markeder, med intervaller, der som minimum svarer til markedsafregningsintervallerne.

ikke er muligt med en dynamisk priskontrakt for leverandørerne at oplyse den endelige pris til forbrugeren uger i forvejen⁵², bør de være i stand til klart at kommunikere, hvordan spotmarkedspriserne omsættes til forbrugerpriser.

Desuden skal slutkunderne, hvad angår forbrugerbeskyttelse og i overensstemmelse med artikel 11, stk. 2, i direktiv (EU) 2019/944, informeres fuldt ud af leverandørerne om mulighederne (f.eks. lavere omkostninger ved at tilpasse forbruget til billigere perioder, deltagelse i integration af vedvarende energi), omkostningerne og risiciene (f.eks. udsættelse for prisstigninger, større udsving i størrelsen af elregninger for forbrugere uden fleksibilitet). Det er lige så vigtigt at informere slutkunderne om de tekniske forudsætninger, især behovet for en passende intelligent måler.

Sammensatte kontrakter: Dynamiske priskontrakter er måske ikke egnede for alle kunder. Nogle forbrugeres omstændigheder kan begrænse dem med hensyn til den fleksibilitet, de kan udvise under en dynamisk priskontrakt. Andre forbrugere kan være bekymrede over eksponering for finansielle risici i perioder med kraftig prisvolatilitet.

De seneste stigninger i energipriserne har gjort dette endnu mere tydeligt og understreger behovet for kontraktmuligheder, der tilbyder både fleksibilitet og stabilitet. Sammensatte priskontrakter tilbyder en kombination af stabilitet og fleksibilitet, der kan være ideel for forbrugere, som ønsker fortsat at få forudsigelige energiregninger, men som også er åbne for at spare penge ved at justere, hvordan og hvornår de bruger elektricitet. Ved at kombinere forudsigelighed med fleksibilitet kan sammensatte kontrakter tilpasses forskellige forbrugerbehov og har potentiale til at tilbyde en vis grad af sikkerhed sammen med fleksibilitet, hvilket giver forbrugerne flere valgmuligheder, mere kontrol og større tryk i håndteringen af deres energiforbrug.

ACER-CEER⁵³ identificerer forskellige typer af sammensatte kontrakter. Nogle sammensatte kontrakter er udformet for at beskytte forbrugerne mod prisstigninger, samtidig med at de afspejler markedstendenser, f.eks. med prislofter, så forbrugeren ikke oplever uventet høje regninger. Andre kontrakter tilbyder timer med gratis el eller nedsatte priser, der tilskynder forbrugerne til at flytte deres forbrug til disse perioder med lavere omkostninger. Der er også mulighed for skræddersyede kontrakter for elbiler, som kombinerer faste takster uden for spidsbelastningsperioder med intelligente opladningsincitament. Sådanne kontrakter kan omfatte tovejsopladningsmuligheder, der giver forbrugerne specifikke incitament til at aflade i spidsbelastningsperioder og oplade, når priserne er lave.

For at støtte udbredelsen af sammensatte kontrakter bør medlemsstaterne skabe lovgivningsmæssige betingelser, der gør det muligt for leverandører at eksperimentere med innovative sammensatte tilbud, samtidig med at der sikres gennemsigtighed, sammenlignelighed og forbrugerbeskyttelse. At gøre sådanne produkter synlige ved hjælp af prissammenligningsværktøjer vil være afgørende for at give forbrugerne mulighed for at træffe informerede valg og undgå forvirring.

⁵² Som fastsat i artikel 10, stk. 4, i direktiv (EU) 2019/944.

⁵³ ACER-CEER, Energy Retail Market Monitoring Report 2024.

Eksempler fra medlemsstaterne⁵⁴

I **Finland** kombinerer en sammensat kontrakt⁵⁵ faste og fleksible priser. Forbrugerne betaler en fast pris for deres forbrug, men kan reducere deres regninger ved at flytte forbruget til timer med lavere priser (f.eks. mellem kl. 1.00 og 6.00). De kan drage fordel af at time energiintensive aktiviteter som opladning af elbiler eller opvarmning af vand korrekt, samtidig med at de undgår risikoen for betydelige prisstigninger sammenlignet med en dynamisk kontrakt.

Også i Finland⁵⁶ kombinerer en variation af faste og fleksible priser en fastpriskontrakt med en månedlig "forbrugseffekt", hvor forbrugerne på grundlag af oplysninger modtaget via en app kan justere deres elforbrug, så de kan udnytte billigere dage og timer og dermed sænke deres endelige elomkostninger.

I **Belgien** tilbydes en kontrakt⁵⁷ faste timer uden for spidsbelastningsperioder i tre tidszoner, der kombinerer zoner med lav takst og zoner med en meget lav takst. Kunderne kan informeres om de forskellige tidszoner via en app og optimere deres forbrug. Ejere af elbiler kan bruge en intelligent opladningsfunktion.

I **Frankrig** kombinerer en kontrakt specielt målrettet elbiler⁵⁸ en ladestation, en særlig eltarif og en app, hvorigennem brugeren har adgang til overvågning og intelligente opladningstjenester. Kunderne kan oplade deres køretøjer i lavprisperioder og optimere opladning og besparelser ved hjælp af den intelligente opladningsfunktion.

Priser i kritiske spidsbelastningsperioder: Elektricitetsforordningens artikel 7a fastsætter et særligt spidsbelastningsudjævningsprodukt, som kun er beregnet til brug i tilfælde af elpriskrise⁵⁹. Denne midlertidige og tidsbegrænsede regulerede spidsbelastningsudjævningsmekanisme kan eksistere side om side med tilbud om markedsbaserede priser i kritiske spidsbelastningsperioder. Disse findes allerede i nogle medlemsstater, hvor leverandører tilbyder produkter med priser i spidsbelastningsperioder for at tilskynde forbrugerne til at reducere efterspørgslen i perioder med høje omkostninger som led i den normale detaildrift. Sådanne kommercielle produkter med priser i kritiske spidsbelastningsperioder er en del af den almindelige detailinnovation og forbrugernes valgmuligheder.

Styrkelse af valgmuligheder gennem flere forsyningskontrakter: Den ændrede artikel 4 i direktiv (EU) 2019/944 styrker forbrugernes rettigheder ved at sikre, at alle slutkunder frit kan vælge ikke blot deres elleverandør, men også indgå mere end én forsyningskontrakt samtidig ved at have flere måle- og faktureringspunkter på kundens adresse, der er forbundet med ét

⁵⁴ Eksemplerne i dette dokument er kun til illustration af de typer kontrakter, der er til drøftelse. De er ikke en udtømmende liste over produkter, der er tilgængelige i hele EU.

⁵⁵ "Välkky"-kontrakt, som tilbydes af Väre Ltd.

⁵⁶ "Oomi Flex"-kontrakt, der tilbydes af Oomi Oy; Virksomheden anslår, at 90 % af kunderne under denne fleksible kontrakt betaler mindre, end de ville med en kontrakt med helt faste priser, ved at time deres elforbrug. Kunderne kan komme til at betale mere end den faste sats, hvis de ikke timer deres forbrug. Appen spiller en central rolle ved at informere kunderne om de mest omkostningseffektive forbrugsperioder.

⁵⁷ "Empower Flexi-time"-kontrakt, der tilbydes af ENGIE, til kunder med et større forbrug, som er i stand til at flytte en betydelig del af deres elforbrug (f.eks. elbiler, intelligente batterier eller programmerbare energiintensive apparater).

⁵⁸ "Ma Recharge Intelligente"-kontrakt, som tilbydes af ENGIE.

⁵⁹ Som erklæret i overensstemmelse med artikel 66a i direktiv (EU) 2019/944.

enkelt tilslutningspunkt. Denne mulighed kan muliggøres ved hjælp af intelligente målersystemer eller fordelingsmålere⁶⁰.

Denne nye bestemmelse har vigtige konsekvenser for at fremme fleksibilitet i detailkontrakter. Den giver især forbrugerne mulighed for at opdele deres elforbrug på forskellige kontrakter afhængigt af arten af deres belastninger. Forbrugerne kan derfor dække deres elbehov ved at bruge forskellige kontrakter til deres udstyr. Eksempler:

- **Elkøretøjer:** Kunder kan vælge en dynamisk eller tidsdifferentieret kontrakt for opladning af elkøretøjer og optimere omkostningerne ved at flytte opladningen til lavpristimer.
- **Varmepumper:** Varmelaster kan være omfattet af en tidsdifferentieret kontrakt eller, hvor installationen tillader det, af en dynamisk priskontrakt eller en sammensat kontrakt.
- **Husholdningers grundlast:** Den resterende del af husholdningernes efterspørgsel kan dækkes af en konventionel fast kontrakt, hvilket giver forudsigelighed for det daglige forbrug.

Med en sådan aftalemæssig adskillelse undgås det "alt-eller-intet"-valg, som forbrugerne kan stå over for, hvis de vælger en dynamisk aftale for hele deres husholdningsforbrug. I stedet kan husholdningerne kombinere stabilitet med fleksibilitet ved at holde en del af deres forbrug beskyttet mod prisrisiko, mens fleksible belastninger udsættes for passende prissignaler.

Interaktion med nettariffer: Netafgifter udgør en betydelig del af elregningen⁶¹, og eftersom netinvesteringerne forventes at stige i de kommende år, vil denne andel sandsynligvis stige yderligere⁶². Nettetariffer, der afspejler omkostningerne, kan give incitamenter til at flytte efterspørgslen væk fra spidsbelastningsperioder, reducere de samlede systemomkostninger og supplere fleksible detailkontrakter⁶³. For at maksimere effektiviteten bør tarifstrukturer afspejle systemomkostningerne, tilskynde til belastningsomfordeling i spidsbelastningsperioder og forblive rimelige og prismæssigt overkommelige for alle brugere, herunder dem med begrænset potentiale for fleksibilitet. Fordelene ved reduceret overbelastning af nettet bør føre til lavere systemomkostninger.

Netafgifter, der afspejler omkostningerne, i overensstemmelse med Kommissionens vejledning fra 2025 om udformning af distributionstariffer⁶⁴ kan tilpasse incitamentene og yderligere belønne efterspørgselsændringer i situationer, hvor leverandører tilbyder dynamiske eller sammensatte kontrakter. Medlemsstaterne og tilsynsmyndighederne opfordres derfor til at sikre, at nettarifferne afspejler omkostningerne og giver fleksibilitetssignaler, der er i overensstemmelse med fleksible detailkontrakter. Dette kræver tæt koordinering mellem tilsynsmyndigheder, systemoperatører og relevante interessenter.

⁶⁰ I henhold til betragtning 19 i direktiv (EU) 2024/1711 gør fremskridt inden for måler- og fordelingsmåler teknologi kombineret med informations- og kommunikationsteknologi det teknisk muligt at have flere leverandører til individuelle lokaler.

⁶¹ Ifølge ACER-CEER Energy Retail Market Monitoring Report 2024 udgør netomkostningerne 24 % af den gennemsnitlige elregning i EU. Selv om netomkostningerne tidligere udgjorde en større andel af elregningen, har energikomponenten på grund af de seneste stigninger i elpriserne været den primære drivkraft bag de samlede energiomkostninger, som forbrugerne bærer.

⁶² COM(2025) 4010 final: "Retningslinjer om fremtidssikrede nettariffer for at reducere omkostninger i energisystemet".

⁶³ Flexible distributionsnettariffer kan udgøre et yderligere redskab til at tilskynde til fleksibelt forbrug. I øjeblikket anvender en række medlemsstater allerede valgfrie eller obligatoriske "nat-dag"- eller andre tidsdifferentierede nettariffer (ACER, "Unlocking flexibility: No-regret actions to remove barriers to demand response", 2025). Nettetariffer kan opkræves enten direkte gennem en netservicekontrakt eller indirekte gennem energiforsyningskontrakten.

⁶⁴ C EUT C, C/2026/126, 9.1.2026, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2026/126/oj>.

For at fremme og støtte udviklingen af fleksibilitet bør medlemsstaterne i samarbejde med de regulerende myndigheder og leverandører især fokusere på at:

- **Diversificere detailprodukter** ved at støtte indførelsen af dynamiske, tidsdifferentierede og sammensatte produkter, der begrænser markedseksposeringen, samtidig med at prissignalerne bevares, så forbrugere med forskellige grader af villighed og evne til at løbe risici har mulighed for at vælge en fleksibel kontrakt.
- **Fremme innovation** ved at tilskynde til pilotprojekter og reguleringsmæssige sandkasser for nye produkter på markedet såsom sammensatte kontrakter. Det bør suppleres med retfærdige, tidsbegrænsede og passende incitamenter, der er udformet på en socialt kalibreret måde, for at støtte den indledende udbredelse af fleksible tilbud og aktiver (f.eks. integration af elbiler og varmepumper samt intelligente styreenheder). Disse incitamenter bør struktureres omhyggeligt for at undgå regressivitet og sikre, at sårbare og energifattige husholdninger ikke udelukkes.
- **Sikre, at deltagelse i fleksibilitet forbliver frivillig**, gennemsigtig og skræddersyet til forskellige forbrugerbehov med beskyttelsesforanstaltninger for energifattige og sårbare forbrugere. Medlemsstaterne bør sikre, at detailtilbud belønner fleksibilitet, samtidig med at de forbrugere, der har sværere ved at engagere sig, beskyttes. Medlemsstaterne bør også sikre, at forbrugerne er godt beskyttet mod urimelig markedsføringspraksis, herunder aggressiv telemarketing og vildledende oplysninger, som kan resultere i, at forbrugerne indgår dynamiske prisaftaler, der ikke matcher deres behov.
- **Sikre tilgængeligheden af formålstjenlige intelligente målere og optimal adgang til data** ved at fremskynde udrulningen af intelligente målere og fuldt ud håndhæve interoperabilitetskravene for dataadgang (gennemførelsesforordning (EU) 2023/1162), hvorved der sikres rettidig og sikker adgang til oplysninger for forbrugere og tjenesteudbydere, og garantere minimumsstandarder i overensstemmelse med de krævede funktionaliteter (artikel 20 i elektricitetsdirektivet) for dækning af intelligente målere, dataadgang i næsten realtid og automatiseringsmuligheder, så forbrugere og tredjepartsværktøjer kan reagere effektivt.
- **Øge forbrugernes bevidsthed** ved at give klare oplysninger om fordele, ulemper og hensigtsmæssigheden af hver kontrakttype. Dette kan omfatte klare og enkle kampagner via forskellige kommunikationsplatforme og -kanaler, der dækker prisdannelse, typiske regningspåvirkninger for forskellige forbrugerprofiler, risikoscenarier og klagekanaler.
- **Kræve, at elleverandører leverer illustrative regningssammenligninger**, der viser, hvad en forbruger ville have betalt under dynamiske, faste eller tidsdifferentierede tilbud, baseret på historiske forbrugsdata. Leverandører kan også anvende uafhængige metoder til risikoprofilering af kunder, inden der indgås en kontrakt med en kunde. Leverandører bør være forpligtet til at offentliggøre de relevante oplysninger om risikofordeling og principper for betaling i et standardformat, der fastsættes af den nationale tilsynsmyndighed. Desuden kan leverandørerne under kontraktens gennemførelse give personlige oplysninger og rådgivning for at hjælpe forbrugerne med at tilpasse deres forbrugsvaner.
- **Stille krav om, at onlinesammenligningsværktøjer skal præsentere ikke kun priser**, som forskellige produkter med dynamiske prissætning tilbyder, **men også risikoeksponering og potentielle besparelser** for forbrugeren sammenlignet med fastprisprodukter eller andre tidsdifferentierede produkter. Sådanne værktøjer bør være neutrale, underlagt offentlig kontrol for at sikre tillid og være tilgængelige for forbrugere med færre digitale færdigheder.

- **Fremme brugen af automatiseringsteknologier** (f.eks. systemer til styring af hjemmet og intelligente termostater, intelligente opladere til elbiler, intelligente enheder), der hjælper forbrugerne med at udnytte fordelene ved dynamisk prissætning uden konstant manuel indgriben. I forbindelse med udviklingen af nationale initiativer vedrørende intelligente apparater opfordres medlemsstaterne til at bygge videre på EU's adfærdskodeks for interoperable intelligente energiapparater for at fremme udbredelsen af apparater med interoperable og åbne fleksibilitetsfunktioner i stedet for at udvikle nationale tilgange, der medfører risiko for at forårsage fragmentering på det indre marked for apparater såsom opvarmning, ventilation, luftkonditionering (HVAC) eller hvidevarer⁶⁵.
- **Fremme digital inklusion og lige adgang** ved at sikre, at forbrugere med begrænsede digitale færdigheder eller begrænset konnektivitet ikke lades i stikken. Foranstaltninger kan omfatte offline-adgangspunkter, hjælpelinjer, papirbaserede sammenligningsværktøjer og målrettet støtte gennem forbrugerorganisationer. Sådanne tiltag er afgørende for at sikre, at fleksible tilbud er tilgængelige for alle husstande og ikke risikerer at blive underudnyttet på grund af digitale barrierer.
- **Sørge for, at nationale forbrugerorganisationer og energireguleringsmyndigheder udarbejder enkle vejledninger**, der forklarer, hvilke forbrugerprofiler der er mest egnede til dynamiske aftaler, tidsdifferentierede aftaler eller sammensatte kontrakter. Vejledningerne bør også fremhæve målrettede beskyttelsesforanstaltninger, der er tilgængelige for udsatte og energifattige forbrugere, såsom valgfrie "regningsstabiliserende" funktioner i fleksible kontrakter. Disse mekanismer beskytter husholdninger mod kortsigtet volatilitet eller midlertidige ekstreme prisstigninger, samtidig med at incitamentet til at flytte efterspørgslen bevares, og de kan udformes som valgfrie tillæg, målrettede foranstaltninger for sårbare grupper eller midlertidige instrumenter, der aktiveres i kriseperioder.
- **Overvåge og indrapportere fremskridt**. Medlemsstaterne og/eller de regulerende myndigheder bør følge udbredelsen af dynamiske priskontrakter og virkningen på elomkostningerne for forbrugerne og indrapportere deres resultater i overensstemmelse hermed for at danne grundlag for evidensbaserede tilpasninger på markedet (artikel 11 og 59 i elektricitetsdirektivet). Overvågningen bør omfatte retfærdige og fordelingsmæssige resultater, forbrugerklager og effektiviteten af beskyttelsesforanstaltninger for at sikre løbende, evidensbaserede tilpasninger. I den forbindelse anbefales det også at overvåge udviklingen af andre fleksible detailkontrakter ved at overveje lignende aspekter.

KONKLUSIONER

Artikel 5 i elektricitetsdirektivet indeholder en struktureret, men fleksibel lovgivningsmæssig ramme for offentlige prisindgreb på detailmarkedet for elektricitet. Den giver medlemsstaterne beføjelse til at reagere på specifikke udfordringer, forudsat at disse mål er i overensstemmelse med den generelle økonomiske interesse og principperne i elektricitetsdirektivet. Denne tilpasningsevne giver mulighed for skræddersyede politiske løsninger, samtidig med at samhørigheden på det indre energimarked bevares. Kriterierne i artikel 5 er også retningsgivende for gennemførelsen af krisespecifikke indgreb i henhold til artikel 66a i elmarkedsdirektivet og sikrer reguleringsmæssig sammenhæng i nødsituationer. Ved at

⁶⁵ Kommissionen vil sikre, at modeller, der er erklæret i overensstemmelse med adfærdskodeksen for de underskrivende producenter, kan findes, når der søges i det europæiske produktregister for energimærkning, EPREL (url: https://energy-efficient-products.ec.europa.eu/eprel_en).

begrænse indgreb til disse specifikke tilfælde styrker direktivet markedets centrale princip om leverandørdrevet prisfastsættelse og sikrer, at indgreb fortsat er sjældne og tidsbegrænsede. Indgreb bør ledsages af strukturelle foranstaltninger til udvikling af effektiv konkurrence eller bekæmpelse af energifattigdom.

Artikel 5 udgør en robust og fleksibel ramme, der håndterer umiddelbare sårbarheder uden at kompromittere den langsigtede udvikling af et samlet, dynamisk EU-energi marked. Kommissionen har i denne rapport fremhævet praksisser, der kan hjælpe medlemsstaterne med at forbedre gennemførelsen af artikel 5. Kommissionen foreslår ikke på nuværende tidspunkt at fremsætte et nyt lovgivningsforslag vedrørende artikel 5. Kommissionen vil dog fortsat overvåge gennemførelsen af artikel 5 og støtte øget fleksibilitet på detailmarkederne.

Overvågning af den seneste udvikling bekræfter, at detailfleksibilitet i stigende grad anerkendes som et vigtigt element i opnåelsen af et forbrugercentreret, overkommeligt og robust energisystem. Dynamiske, tidsdifferentierede og sammensatte kontrakter er nu tilgængelige i et stigende antal medlemsstater, understøttet af den gradvise udrulning af intelligente målere og klarere regler for dataadgang. Når disse betingelser er til stede, er forbrugerne bedre i stand til at deltage aktivt på markedet, tilpasse deres forbrug, reducere deres regninger og bidrage til den overordnede effektivitet i systemet.

Samtidig viser analysen, at der er behov for yderligere fremskridt. Udbredelsen af fleksible detailkontrakter kan fremskyndes gennem en effektiv gennemførelse af elektricitetsdirektivet og elektricitetsforordningen samt gennem udvikling af passende rammer, der letter tilgængeligheden af fleksible tilbud på markedet. Medlemsstaterne og de regulerende myndigheder har derfor en vigtig rolle i forhold til de vigtigste interessenter med at fremme udbredelsen af fleksible detailkontrakter og identificere og mindske hindringer for deres indførelse.

Fleksibilitet bør ikke fremmes vilkårligt. I stedet skal det forblive frivilligt, gennemsigtigt og skræddersyet til forskellige forbrugerbehov med beskyttelsesforanstaltninger for sårbare og energifattige kunder. Detailtilbud af denne type er mest effektive, hvor fleksibilitet reelt kan leveres, mens forbrugere, der har sværere ved at engagere sig, har behov for passende beskyttelse.

Medlemsstaterne opfordres til at gennemføre de gode praksisser, der er indeholdt i denne rapport, for at støtte nationale tilgange til at fremme fleksible detailmarkedskontrakter. For at dynamisk prissætning af elektricitet kan fungere effektivt, har forbrugerne brug for klare og gennemsigtige oplysninger om priser og elforbrug, så de kan træffe informerede valg. Feedback fra høringen⁶⁶ bekræftede, at gennemsigtighed og sammenlignelighed er afgørende for at opbygge tillid, mens manglende adgang til intelligent måling og dataadgang fortsat udgør store barrierer. Uden en sådan støtte kan uventede stigninger i regningerne undergrave tilliden og forsinke overgangen til en mere fleksibel efterspørgselsside.

Sideløbende hermed er det vigtigt at støtte indførelsen af andre fleksible kontrakter såsom tidsdifferentierede og sammensatte produkter for at imødekomme behovene hos en bredere kundebase. Offentlige input viste stærk opbakning til sammensatte modeller som en afbalanceret løsning mellem prissignaler og forbrugerbeskyttelse. Der bør derfor indføres beskyttelsesforanstaltninger for at sikre, at alle kontrakter forbliver frivillige, gennemsigtige og forståelige, med særlig opmærksomhed på forbrugere, som måske i mindre grad er i stand

⁶⁶ Se feedback til den åbne høring, som Europa-Kommissionen afholdt under "Energipakken for borgerne – beskyttelse og styrkelse af forbrugerne i den retfærdige omstilling" (åben høring, initiativ nr. 14737), portalen *Deltag i debatten*, tilgængelig den 25.9.2025, url: <https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/14737-Citizens-Energy-Package-protecting-and-empowering-consumers-in-the-just-transition>.

til at vurdere risici og muligheder ved sådanne produkter. Interessenterne understregede også behovet for forholdsmæssig beskyttelse, især for sårbare forbrugere, samtidig med at de advarede mod forsimplede foranstaltninger, der kan svække effektive prissignaler.